

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/366/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6413212279
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6413212279.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa Z. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Košice, Kuzmányho 29, IČO: 47 234 466, proti odporcovi Telervis plus, a. s., so sídlom Bratislava, Staré Grunty 7, IČO: 35 717 769, zastúpeného JUDr. Alanom Strelákom, advokátom, Advokátska kancelária v Bratislave, Na víšku 12, o zaplatenie 139,- EUR s prísl., na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 12C/148/2013 - 76 zo dňa 05. 06. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu okrem výroku, ktorým čo do zvyšku návrh navrhovateľa zamietol, z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Výrok, ktorým okresný súd čo do zvyšku návrh navrhovateľa zamietol, ostáva týmto rozhodnutím nedotknutý.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 139,- EUR v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, vo zvyšku, pokiaľ navrhovateľ požadoval 5,5 % úrok z omeškania z dlžnej sumy od 16. 09. 2013 návrh zamietol a rozhodol o povinnosti odporcu nahradiť navrhovateľovi a štátu trovy konania. Okresný súd vychádzal z návrhu, podľa ktorého navrhovateľ uzavrel s odporcom zmluvu o úvere č. 420013007 zo dňa 30. 11. 2011 (č. I. 5), na základe ktorej odporca poskytol navrhovateľovi peňažné prostriedky v sume 400,- EUR a zmluvu o poskytovaní „domáceho servisu“ z toho istého dňa (č. I. 7). Pri uzavretí zmluvy bol navrhovateľ zo strany odporcu uvedený do omylu predložením absolútne neplatnej zmluvy, v ktorej chýbala konečná splatnosť úveru. Navrhovateľ uhradil odporcovi 539,- EUR, teda o 139 EUR viac, než na čo mal odporca nárok, ktorý sa o túto žalovanú sumu bezdôvodne obohatil. Uhradená suma 539,- EUR pozostávala zo splátok úveru vo výške 375,20 EUR a splátok za poskytovanie „domáceho servisu“ vo výške 163,80 EUR. Zmluvou o poskytovaní „domáceho servisu“ dochádzalo k obchádzaniu zákona o spotrebiteľských úveroch a jej jediným účelom bolo rozdelenie platieb za poskytnutý úver tým, že navrhovateľ mal zaplatiť za služby prebratia a zúčtovania peňažnej hotovosti, určenej na úhradu splátky úveru, a teda bežnej povinnosti odporcu ako veriteľa. Splátky, ktoré navrhovateľ uhradil za poskytovanie „domáceho servisu“, sú splátkami samotného úveru. Svedok František Holub, ktorý uzavrel spornú zmluvu za odporcu, uviedol, že zmluvou bol navrhovateľovi poskytnutý úver vo výške 400 EUR a okrem toho tam bola uvedená suma 152,- EUR, ktorá predstavuje „domáci servis“ a ďalej, že všetky ním uzavreté úverové zmluvy boli automaticky uzavreté aj s „domácim servisom“.

Odporca vo vyjadrení z 28. 03. 2014 poukázal na to, že zmluva o poskytovaní „domáceho servisu“, splátky ktorej navrhovateľ nesprávne započítal na splátky úveru, predstavuje individuálnu zmluvu, ktorá bola uzavretá až po uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako samostatná zmluva. Jej uzavretie nebolo podmienkou, aby mohla byť uzavretá úverová zmluva. Túto zmluvu nemožno považovať za doplnkovú službu, ktorú by spotrebiteľ musel uzavrieť, aby získal spotrebiteľský úver.

Okresný súd zistil, že na základe zmluvy o úvere č. 420013007 odporca poskytol navrhovateľovi 400 EUR a navrhovateľ uvedením do omylu zo strany odporcu uhradil odporcovi sumu 539 EUR, ktorá pozostávala zo splátok úveru vo výške 375,20 EUR a splátok za poskytovanie „domáceho servisu“ vo výške 163,80 EUR. Navrhovateľ sa dôvodne domáhal vydania bezdôvodného obohatenia 139 EUR, lebo nebolo možné uzavrieť úverovú zmluvu, ak by navrhovateľ neuzavrel zmluvu o poskytovaní domáceho servisu. Zmluvou o poskytovaní domáceho servisu došlo k rozporu s dobrými mravmi a obchádzaniu zákona a splátky, ktoré uhradil navrhovateľ za poskytnutie domáceho servisu, sú splátkami samotného úveru. Okresný súd návrh v časti úrokov z omeškania zamietol, lebo navrhovateľ nepreukázal, na základe čoho žiadal úroky z omeškania vo výške 5,5 % od 16. 09. 2013 do zaplatenia.

Okresný súd vec právne posúdil podľa ustanovení § 39, § 41, § 52 ods. 1, ods. 2, § 53 ods. 2, ods. 3, § 54 ods. 1, ods. 2, § 451 ods. 1, ods. 2 a § 456 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 2 písm. f), § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

Okresný súd uložil neúspešnému odporcovi povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania, pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v sume 1.073,91 EUR a nakoľko bol navrhovateľ oslobodený od platenia súdneho poplatku z návrhu, uložil neúspešnému odporcovi povinnosť uhradiť trovy štátu v sume 16,50 EUR.

Proti uvedenému rozsudku podal včas odvolanie odporca, ktorý okresnému súdu vytýkal nedostatočné a nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie zmluvy o domácom servise a neprímerané trovy priznané právnomu zástupcovi navrhovateľa. Zmluva o domácom servise bola uzavretá v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, avšak táto skutočnosť nemôže založiť jej neplatnosť v celom rozsahu ako neprijateľnej zmluvnej podmienky ani ako právneho úkonu urobeného v rozpore s dobrými mravmi, či obchádzajúceho zákon. Zo žiadneho ustanovenia spornej zmluvy nevyplýva, že by uzavretie úverovej zmluvy bolo podmienené tým, aby navrhovateľ musel uzavrieť zmluvu o domácom servise. Naopak, navrhovateľ mal možnosť, to aj z vlastnej slobodnej vôle využil a požiadal odporcu po uzavretí úverovej zmluvy ako aj o uzavretie zmluvy o domácom servise, v ktorej sa zaviazal zaplatiť odporcovi za jeho ďalšie nadštandardné a konzultačné služby súvisiace s využívaním spotrebiteľského úveru. Právne posúdenie tejto zmluvy ako nedovolennej viazanej zmluve je nesprávne. Táto doplnková služba, ktorá je predmetom samostatnej objednávky, nie je zahrnutá do celkových nákladov spotrebiteľa, spojených so spotrebiteľským úverom, čo konštatovalo aj rozhodnutie Slovenskej obchodnej inšpekcie č. P/0390/01/2012 z 06. 11. 2012, ale napr. aj rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13Co/31/2013-166 z 08. 10. 2013 (č. l. 23 a nasl.). Prípadné neprijateľné podmienky v tejto zmluve by mohli nanajvýš založiť jej čiastočnú neplatnosť, ale nie neplatnosť zmluvy o domácom servise ako celku. Okresný súd odňal odporcovi možnosť konať pred súdom, možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať, nakoľko podstatou vyjadrení, ktoré adresoval odporca prvostupňovému súdu a ktoré zopakoval v odvolaní, ostali okresným súdom opomenuté. Okresný súd ich vo svojom skutkovom a právnom posúdení veci odignoroval a vôbec sa s nimi nezaoberal, hoci sa žiadalo zaujatie stanoviska súdnej autority. Napokon odporca namietal aj neprímeranosť priznaných trov právneho zastúpenia navrhovateľa, nepomer medzi uplatnenou pohľadávkou a uplatnenou výškou trov právneho zástupcu navrhovateľa, ktorý pri žalobách používa formulárové podania, čo vyplýva z iného konania vedeného proti odporcovi na tom istom okresnom súde pod sp. zn. 4C/38/2014. Z uvedených dôvodov odporca navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasne uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, odvolanie prejednal v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 OSP a bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods.2 OSP napadnuté rozhodnutie podľa § 221 ods.1, písm. f), písm. h) OSP zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pretože účastníkom konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a okresný súd nesprávne vec právne posúdil, keď nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal

a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Podľa § 451 ods. 2 bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne. Podľa § 52a ods. 2, veta prvá, ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v odseku 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 4, písm. t) v spojení s § 879p Občianskeho zákonníka v znení platnom od 13. 06. 2014, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

Podľa § 53 ods. 11 Občianskeho zákonníka v znení platnom od 23. 12. 2015, dodávateľ nesmie sám alebo prostredníctvom tretej osoby ponúkať, vyžadovať, dojednávať, uzavierať, alebo sprostredkovať uzavretie zmluvy, ktorá súvisí so spotrebiteľskou zmluvou a ktorej predmetom je čo i len sčasti plnenie, ktoré je dodávateľ povinný podľa zákona alebo v súlade s povinnosťou odbornej starostlivosti poskytovať spotrebiteľovi aj bez takejto zmluvy.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

Podľa § 9 ods. 7 zák. č. 129/2010 Z. z., ktoré platí od 11. 06. 2010, veriteľovi alebo finančnému agentovi sa zakazuje predkladať spotrebiteľovi návrhy zmlúv, ktorých zrejším účelom je obchádzanie ustanovení tohto zákona; za takéto konanie sa považuje aj to, že sa čerpanie finančných prostriedkov alebo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zahrnú do zmlúv o úvere, ktorých povaha alebo účel by umožnili vyhnúť sa uplatňovaniu tohto zákona. Ak veriteľ využil omyl spotrebiteľa a použil zmluvné podmienky, ktorými vylúčil aplikáciu ustanovení vzťahujúcich sa na spotrebiteľské úvery, považuje sa zmluva za zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ak veriteľ nepreukáže, že nemal úmysel obísť tento zákon.

Podľa § 9 ods. 10 zák. č. 129/2010 Z. z., v znení platnom od 10. 06. 2013, veriteľovi sa zakazuje požadovať od spotrebiteľa úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu za vedenie, evidenciu alebo správu spotrebiteľského úveru alebo účtu alebo zrušenie účtu, na ktorom je vedený spotrebiteľský úver a ktorého zriadenie alebo vedenie je podmienkou poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo poskytnutia spotrebiteľského úveru za ponúkaných podmienok; to neplatí, ak ide o účet podľa § 708

až 715 Obchodného zákonníka, osobitného zákona alebo o osobitnú službu, ktorá nie je podmienkou úverového vzťahu a ktorej podmienkou poskytnutia je písomný súhlas spotrebiteľa.

Podľa § 9 ods. 13 zák. č. 129/2010 Z. z., v znení platnom od 23. 12. 2015, ak ďalej nie je ustanovené inak, veriteľ nesmie sám alebo prostredníctvom tretej osoby ponúkať, vyžadovať, dojednávať, uzavierať, alebo sprostredkovať uzavretie vzájomne závislej zmluvy, ktorá súvisí so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a najmä ktorej predmetom je čo aj len sčasti plnenie, ktoré je veriteľ podľa zákona alebo v súlade s povinnosťou odbornej starostlivosti povinný poskytovať spotrebiteľovi aj bez uzavretia takejto zmluvy.

Podľa § 25g zák. č. 129/2010 Z. z., v znení platnom od 23. 12. 2015, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa však posudzujú podľa doterajších predpisov, ak nie je ustanovené inak.

Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Musí obsahovať skutkové zistenia, vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právne závery vyplývajúce zo zisteného skutkového stavu. Rozsudok, ktorý nemá náležitosti podľa § 157 ods. 2 OSP je nepreskúmateľný. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07).

Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že okresný súd sa pri vydaní a odôvodnení rozsudku príslušnými procesnými a hmotnoprávnymi ustanoveniami dôsledne neriadil. V rozhodnutí neuviedol, z akých skutočností, na základe ktorých malo bezdôvodné obohatenie vzniknúť, vychádzal, neuviedol, ako zistené skutkové okolnosti právne posúdil. Navrhovateľ tvrdil, že sporná spotrebiteľská zmluva nemá predpísané náležitosti (konečnú splatnosť), preto je poskytnutý úver bezúročný a bez poplatkov. Súčasne k návrhu pripojil výpis splátok (č. I. 4), z čoho by vyplývalo, že ku dňu podania žaloby 24. 09. 2013 neuhradil zmluvne dohodnuté plnenia na splátky úveru ani na splátky domáceho servisu, pritom ale všetky platby úhrad odporcovi vyčíslil a započítal spolu na plnenie záväzku zo spotrebiteľského úveru.

Okresný súd urobil záver, že zmluvou o poskytovaní domáceho servisu došlo k rozporu s dobrými mravmi a obchádzaniu zákona a splátky, ktoré uhradil navrhovateľ za poskytnutie domáceho servisu, sú splátkami samotného úveru. Okresný súd síce návrhu vyhovel, ale vzhľadom na chýbajúce odôvodnenie rozhodnutia neboli medzi účastníkmi odstránené pochybnosti o obsahu právneho vzťahu, ktorý bol medzi nimi založený spornými zmluvami. Bolo povinnosťou súdu v odôvodnení rozsudku predložiť účastníkom zrozumiteľný záver o tom, či a z akého dôvodu je sporná zmluva bezúročná a bez poplatkov a z akého dôvodu považoval zmluvu o poskytovaní domáceho servisu za neplatnú, ktoré ustanovenia zmluvy boli v rozpore s dobrými mravmi a obchádzali zákon. Len v prípade, ak by súd urobil zrozumiteľný záver, že zmluva o poskytovaní domáceho servisu bola závislá na zmluve o spotrebiteľskom úvere a pokiaľ by riadne zistil a odôvodnil jej neplatnosť, bolo by možné započítať plnenia navrhovateľa poskytnuté na zmluvu o domácom servise do plnenia na zmluvu o úvere.

Zistenie nárokov uplatneného bezdôvodného obohatenia z posudzovaného zmluvného vzťahu je dôležité vzhľadom na závery, ktoré bude musieť urobiť okresný súd o tom, či právna úprava, platná v čase uzavretia zmluvy a právna úprava na ochranu spotrebiteľa ku dňu rozhodnutia súdu skutočne oslobodila navrhovateľa od plnenia zmluvných povinností a teda, že plnením navrhovateľa odporcovi vzniklo bezdôvodné obohatenie.

Úspech navrhovateľa, ktorý namieta neplatnosť zmluvy o poskytovaní domáceho servisu, závisí aj od posúdenia toho, či právny titul pre vydanie bezdôvodného obohatenia existoval ku dňu účinnosti právnej úpravy, ktorá je pre spotrebiteľa priaznivejšia podľa § 53 ods. 4, písm. t) a § 53 ods. 11 Občianskeho zákonníka a ďalej § 9 ods. 13 zák. č. 129/2010 Z. z. Navrhovateľ plnil odporcovi podľa spornej zmluvy skôr ako bola prijatá uvedená právna úprava, okrem ust. § 9 ods. 7 zák. č. 129/2010 Z. z., ktoré platí od 11. 06. 2010.

Obranu odporcu, že išlo o záväzok na zmluvné plnenie, by mohol navrhovateľ vyvrátiť iba preukázaním neplatnosti zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Okresný súd sa bude musieť v tomto smere

dôsledne vysporiadať s tvrdením navrhovateľa, že právna úprava plnenia peňažného záväzku zo spotrebiteľského úveru ani v čase uzavretia zmluvy o poskytovaní domáceho servisu nepočítala so spolplatňovaním tejto služby a že táto zmluva bola uzavretá v neprospech spotrebiteľa a zhoršila jeho postavenie v rozpore s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka (vyjadrenie navrhovateľa z 25. 04. 2014, bod 4. s. 4 - 5, č. l. 37 p. v. a 38).

Okresný súd bude musieť v ďalšom konaní zamerať dokazovanie a vysporiadať s tým, či skutočne došlo k bezdôvodnému obohateniu odporcu, ktorý s navrhovateľkou uzavrel sporné zmluvy, na akom právnom základe, kedy na základe akého plnenia, resp. plnení navrhovateľa bezdôvodné obohatenie vzniklo. Dôkladné zistenie skutkového stavu vyžaduje, aby sa okresný súd podrobne zaoberal tak obsahom úverovej zmluvy ako aj zmluvy o poskytovaní domáceho servisu, ktorú uzavreli účastníci konania a na základe toho sa vysporiada s plneniami, ktoré na základe týchto vzájomne podmienených zmlúv navrhovateľ odporcovi poskytol. V tejto súvislosti sa okresný súd bude musieť zaoberať s obranou a námietkami odporcu, bude zisťovať, aké ďalšie nadštandardné a konzultačné služby súvisiace s využívaním spotrebiteľského úveru navrhovateľovi počas doterajšieho trvania úverového vzťahu navrhovateľovi poskytoval a či speňaženie tejto ďalšej služby v „servisnej zmluve“ nebolo obchádzaním právnej úpravy na ochranu spotrebiteľa. Odporcovi dá možnosť preukázať, že tento nemal úmysel obísť zákon (§ 9 ods. 7 zák. č. 129/2010 Z. z.). Až po doplnení dokazovanie bude môcť okresný súd rozhodnúť, pričom svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby spĺňalo náležitosti § 157 ods. 2 OSP.

O trovách doterajšieho konania bude okresný súd znovu rozhodovať v novom rozhodnutí o veci samej (§ 224 ods. 3 OSP), pričom sa bude zaoberať účelnosťou jednotlivých úkonov právnej služby z hľadiska ich obsahu a významu pre objasnenie skutkových a právnych okolností posudzovanej veci.

Výrok, ktorým okresný súd čo do zvyšku návrh navrhovateľa na zaplatenie 5,5 % ročného úroku z omeškania zo žalovanej sumy od 16. 09. 2013 zamietol, ostáva týmto rozhodnutím nedotknutý, nakoľko nebol napadnutý odvolaním a nejde o závislý výrok.

Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.